

Hållbar stadsutveckling och det politiska ledarskapet

Peter Örn

Region Väst

5 februari 2014

Delegationen för hållbara städer

- Regeringsuppdrag 2008-2012
  - Verka för hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden
- Bakgrund
  - Urbanisering
  - Klimat och miljö
  - Städers förändrade roll

Delegationen för hållbara städer

- Två huvuduppgifter
  - Nationell arena för hållbar stadsutveckling
  - Fördela ekonomiskt stöd om 380 miljoner

Det politiska ledarskapet innersta väsen

- Ett nav för politiskt engagemang och vilja att förändra världen
- En mötesplats för vänskap och gemenskap
- Ett rum för egen utveckling och fördjupning
- Ett mandat och makt att förändra

Makten och politiken

- Vinna makt
- Behålla makt
- Utöva makt –

- MAKTEN FÖR VAD?

De stora utmaningarna

- Klimathotet
- Urbaniseringen
- Fattigdomen och konflikterna
- Bristen på globalt ledarskap – övertygelsen om vikten av det lokala ledarskapet

Hållbarhetens tre dimensioner

- Den ekologiska dimensionen
- Den sociala dimensionen
- Den ekonomiska dimensionen

Människan i fokus

- Levande städer för levande människor
- Väl fungerande och attraktiva städer **och regioner**
- Livskvalitet hand i hand med miljö, ekonomi, social sammanhållning och klimatanpassning

VISIONEN AV DEN HÅLLBARA STADEN

- Den täta och vackra staden med människan i fokus
- Helhetsperspektiv på hållbar utveckling
- Mångfunktionell
- Öppen och säker miljö med engagerade innevånare
- Klimatsmart – energi – och klimatneutral
- Hållbara transporter
- **SAMSPELET INOM REGIONEN**

Ålidhem i Umeå

- Miljonprogramsområde
- Skyltfönster för byggande och energiåtgärder i kallt klimat
- Halverad energianvändning
- Lokalt producerad energi
- Medborgardialoger
- Genomfartsled blir stadsgata
- Inglasad vinterträdgård ny mötesplats

Kvarteret Fullriggaren i Malmö

- Sveriges största område med passiv- och lågenergihus
- Nära samarbete med byggherrar i tidigt skede av planeringsprocessen
- Biogasproduktion från organiskt avfall
- Medlemskap i bilpool för alla boende
- Växtodling på väggar och tak
- Rosengårdsstråket binder samman Rosengård och Västra hamnen

Kvillebäcken i Göteborg

- Större stadsbyggnadsprojekt
- Ny miljöteknik
- Resurssnålt och kretsloppsanpassat
- Smart byggteknik
- Boendes möjlighet att påverka
- Lätt att nå med cykel, buss och färja
- Samverkan mellan många aktörer

Nya Krokslätt i Mölndal

- Genomförs av företaget KB Kreativiteten
- Förtätning och ombyggnad i kulturhistorisk fabriksmiljö
- Nybyggnad av bostäder och kontor med klimatanpassad arkitektur
- Utvinning kyla och värme i bergrum
- Stirlingmotor
- Smarta IT-tjänster
- Klimatsmart livsstil

Några exempel på lokala projekt mål

- 25 kwh/ kvadratmeter
- 100 % från förnybara källor
- Allt hushållsavfall återanvänds
- 300 meter från kollektivtrafik
- 300 meter till en mindre park; 800 meter till en större park för rekreation

LEDARSKAP OCH HÅLLBARHET

- ett nytt förhållningssätt

NÄR POLITIKEN TAR LEDNINGEN

- Medborgardialog
- Formulerar en gemensam vision för staden och regionen.
- Inspirerar samarbete mellan skiftande aktörer.
- Gör upp med stuprörstänkandet – skapar ett holistiskt synsätt.
- DRIVER UTVECLING

Vägen till hållbara städer och regioner

- Samarbete mellan olika aktörer
- Förmåga att se till helheten
- Förmåga att utveckla nya affärsmodeller
- Viljan att höja ambitionerna
- Ny teknik och nytt kunnande

Minska stuprörstänkandet!

- Tydligt hinder för hållbar omställning
- Sektorisering och specialisering
framgångsfaktor förr
- Hållbar stadsutveckling skiljer sig från
traditionell, modernistisk
  - Helhetssyn, samverkan, systemtänkade
- Krävs i både yrkesliv och utbildning

Glöm aldrig människan!

- **Utmaningar**

- Ohållbara livsstilar
- Segregation och orättvisor

- **Möjligheter**

- Livskvaliteten och hållbar utveckling
- Dialogen skapar engagemang och utvecklar staden

Satsa på miljonprogrammets förnyelse!

- Stora möjligheter
  - Energieffektivisering, trivsel, struktur, tillgänglighet, engagemang, exportmöjlighet Europa
- Förnyelse – och möjligt att bo kvar!
  - Vikten av medbestämmande för de boende
- Långsiktiga lösningar
  - Risker med ensidigt, kortsiktigt projektfokus
  - Från ”omhändertagande” till ”empowerment”

MER FORKNING OCH NYTÄNKANDE

- Stadsutveckling – viktigt forskningsområde
- Utökande resurser för forskning, utveckling, innovation och demonstration.
- Fler Mistra Urban Future – med koppling till internationella nätverk.

DEN HÅLLBARE LEDAREN

ETT SIGNALEMENT

- Skapar team och samarbeten
- Arbetar över olika gränser
- Vänder på stenar
- Ständigt lärande, nyfiken och utforskande
- Är modig, tydlig – och ärlig.

VÅRDA DET INNERSTA
ENGAGEMANGET

TID – den viktigaste faktorn

- Prioritera strängt. Du bestämmer vad som är viktigast.
- Planera långsiktigt för att slippa ha bråttom.

Om att balansera TIDEN

Planera Tiden utifrån tre sfärer:

- Familj och vänner.
- Arbete och engagemang.
- Och inte minst din egen sfär.
- Ge plats för **VFSH** i din almanacka.

Utgå från Lagtänkandet – lagledarens roll

- Var inriktad på att skapa team med tydliga roller och gemensamma spelregler.
- Verka med full auktoritet i din roll som ledare. Skapa förutsättningar för andra att verka med full auktoritet i sina roller.
- Ta gemensamt ansvar.
- **GESTALTA LEDARSKAP**

Uppmuntra vänskap i politiken...

Istället för fiendskap

ALLAS RÄTT TILL STADEN!

Litteraturtips

- Delegationen för hållbara städer, www.hallbarastader.gov.se
  - Ställ om nu!
  - Femton hinder för hållbar stadsutveckling
  - Stadens sociala samband
- Övrigt
  - Vår tid på jorden , Johan Rockström, Mattias Klum
  - Sternrapporten (Stern Review on the Economics of Climate Change)
  - Fem utmaningar för hållbara städer, WWF
  - Den stora förnekelsen, Anders Wijkman, Johan Rockström